

ПОНЯТТЯ «РОЗУМ, МИСЛЕННЯ, ІНТЕЛЕКТ» CONCEPT OF THINKING, MIND, INTELLIGENCE

Луценко Д., гр. СП-64

Стельмащук Б., гр. СП-64

Ключові слова: розум, мислення, інтелект, пам'ять, інформація, аналіз, синтенція

Key words: mind, thinking, intelligence, memory, information, analysis, synthesis.

«Мислення - це внутрішнє відтворення світу» - В. Кротов

Розум – одна із найцікавіших речей у світі. Його неможливо побачити, до нього неможливо доторкнутися, але ми народжуємося з ним і маємо змогу розвивати розум у процесі життєдіяльності.

Взагалі, розум – це здатність людини до таких речей, як мислення, пізнання, сприйняття, запам'ятовування та інш., але це поняття є досить розмитим, оскільки прояви розуму можуть бути різними і виражатися в різних речах. Тому, ніхто не дасть точного визначення цього поняття.

Розум відповідає за сприйняття людиною навколишнього середовища, прийняття якнайшвидших рішень, зберігання і застосування інформації відносно різних предметів, їх функцій, призначення, розв'язання різних життєвих ситуацій і т.д. Глибину і об'єм розуму визначає саме складність задачі, відповідь на яку може самостійно знайти індивід.

Існують параметри, які формують відмінні особливості людського розуму:

- об'єм робочої пам'яті, здатність до прогнозування, безкорисливої допомоги, діяльності за допомогою знарядь, логіки,
- ієрархія системного відбору цінної інформації,
- свідомість,

- пам'ять.

Безумовно, поняття «розум» і «інтелект» взаємопов'язані і час від часу їх використовують у якості синонімів, маючи на увазі одне і те саме. Проте, слід розуміти різницю.

Інтелект виступає якістю психіки і являє собою здатність до пізнання, навчання, запам'ятовування інформації, систематизації певних знань, утворення логічних зв'язків [1, 14]. Тож різниця полягає в тому, що за допомогою інтелекту індивід здатен лише накопичувати, зберігати знання та інформацію, а за застосування їх у житті відповідає розум. Інтелект вміщує в собі готові відповіді на запитання та інформацію, тому в разі екстреної ситуації, різкої зміни обставин, які потребують прийняти нове важливе рішення, інтелект не може замінити розум.

Якщо ми чуємо вираз «розумна людина» або «інтелектуальна людина», то щодо першої прийнято розуміти, що вона не тільки має потрібний багаж знань, а може і вміє правильно користуватися їм у разі потреби. Володіння ж інтелектом більше пов'язано з начитаністю, ерудованістю, обробкою наявної інформації.

Мислення – одна із характеристик, що виокремлює людину із-поміж інших живих істот. У процесі філософського пізнання мислення виникли специфічні терміни, котрі позначають мислення як такий феномен, що відрізняє його від мови і, відповідно, ці терміни не ототожнюються. У наш час використовують такі терміни як «розум», «мислення», «інтелект», залежно від контексту міркувань.

Мислення – це психічний процес пошуку, упорядкування та узагальнення явищ дійсності під час їх аналізу або синтезу, що виникає на основі практики та досвіду [3,56]. Мислення виконує такі функції, як:

- Пізнавальна – допомагає людині самій відображати явища навколишнього світу.

- Проектувальна – допомагає будувати модель теоретико-пізнавальної діяльності людини.

- Прогностична – відображається у можливості людини прогнозувати, передбачати результати своєї діяльності.

- Інформаційна – засвоєння інформації, отримання знань та подальше їх використання.

- Технологічна – розробка правил, норм, що стосуються різних сфер та процесів людської життєдіяльності.

- Рефлексивна – проявляється у самопізнанні, самоаналізі розуму.

- Інтерпретаторська – тлумачення, пояснення людської діяльності та її результатів.

«Мислення починається з проблемної ситуації, для виходу з якої індивід повинен знайти і застосувати нові для себе знання чи дії. Вона включає в себе невідоме (шукане), індивідуальну потребу індивіда, його здібності та досвід» [2, 20].

Структурними одиницями мислення є аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення і порівняння.

Аналіз – розбір цілого об'єкта мислення на частини за допомогою зовнішніх або внутрішніх дій, операцій.

Синтез – теоретичне або практичне об'єднання виділених в результаті аналізу частин у нове ціле.

Абстрагування – виокремлення одних властивостей об'єкту мислення серед інших.

Узагальнення – об'єднання властивостей об'єкту мислення, отриманих в результаті аналізу, синтезу, абстрагування.

Порівняння – мислительна операція, що дозволяє виділити спільні та відмінні риси властивостей об'єктів мислення.

Отже, процес мислення має аналітичний характер і здійснюється шляхом мислительних дій і операцій, які допомагають віднайти невідому ланку задачі, через яку власне почався процес мислення.

Загалом, поняття «розум», «мислення», «інтелект» є взаємопов'язаними та доповнюють одне одного, оскільки в процесі розвитку людина стає розумнішою, вчиться мислити доцільно, здобуває життєвий досвід та використовує його в подальшому, стає освіченою та ерудованою, тобто інтелектуальною особою. У сучасному світі важливо не тільки володіти великою кількістю знань, а необхідно вміти виділяти серед них найголовніше та правильно застосовувати у разі необхідності. Тому ми маємо усіляко сприяти удосконаленню наших інтелектуальних якостей, тренувати свій розум і навчатися мислити раціонально.

References: *in this article we will consider such concepts as thinking, mind, intelligence, learn their common and distinctive features, learn how to distinguish them and how to use the terms correctly.*

Список використаних джерел:

1. Веккер Л.М. Психічні процеси. Т.3. – Львів: Думка, 1981.-318 с.
2. Основы психологических знаний: учебн. пособие / Авт.-сост. Г.В. Щёкин. — Киев: МАУП, 1999.
3. Сергєєнкова О.П. Загальна психологія. навч. посіб / О.П. Сергєєнкова, О.А. Столярчук, О.П. Коханова, О.В. Пасєка – Київ: Центр уч. літ-ри, 2012. - 296 с.